

Emlékezés Zielinski Szilárdra

Dr. Zielinski (ejtsd: Zsilinszki) Szilárd mérnök volt az *Új Magyar Lexikon* (Akadémiai Kiadó, 1962) szerint az első magyar műszaki doktor. Egyik ugyancsak nagyszerű követője, Mihailich Győző professzor könyvéből („A vasbetonépítés kezdete és első létesítményei Magyarországon”) ismerhetjük meg életútját.

Édesapja lengyel menekült volt, Debrecenben telepedt le. Édesanyja magyar volt. Zielinski Szilárd 1860-ban született Mátészalkán. A budapesti Műegyetem mérnöki karán 1884-ben kitüntetéssel szerzett mérnöki oklevelet. Ezután állami ösztöndíjjal Franciaországban, Angliában és Németországban gyűjtött tapasztalatokat. Hosszabb ideig dolgozott a párizsi Eiffel cég irodájában. Hazatérve tanársegéd lett a Műegyetemen. 1889-ben tervezőirodát nyitott, ahol vasutak kitérésével, vashidak tervezésével foglalkoztak. Irodájában hatvanhárom híd terveit készítették el.

Az 1900. évi párizsi világiállítás alkalmával Zielinski megszerezte a Hennebique-féle vasbetonszerkezetek magyarországi képviselőjét. A Hennebique-rendszer hasonlít legjobban a még ma is alkalmazott vasbetonépítési rendszerhez, a monolit vasbetonszerkezetekhez. Ennek a rendszernek az a lényege, hogy a lemezeket, gerendákat, oszlopokat egységes rendszerbe foglalja. A fa zsaluzatba bedolgozott beton a megfelelő vasbetétek és a beton együttdolgozása következtében komplex szerkezetet alkot. Zielinski felismerte e rendszer jövőjét. Az alkalmazásban úttörő szerepet töltött be: a vármegyék alispánjaitól bekérte a területükön lévő és felújításra váró fa-, kő- és vashidak adatait, valamint a kőbányák, kőnyerő helyek jegyzékét. Személyes kapcsolatba lépve az alispánokkal, rábírta őket vasbetonhidak építtetésére. Miután megépült az első Hennebique-rendszerű híd Magyarországon, Zielinski irodája tervezte az első Magyarországon épült *vasbeton* hidat is, az örményesi Temes-híd szerkezetét. Kétszer harminc méteres medernyílással, négy főtartóval szép és gazdaságos szerkezetet sikerült kialakítani. E hídról részletes, tervekkel is illusztrált beszámoló található az 1911-ben Berlinben megjelent „*Brückenbau*” (Hídépítés) című könyvben.

Zielinski nagyszerű tervezőgárdát és nagyszerű szakmunkás-csapatot állított a vasbetonépítés elterjesztésének szolgálatába. Tervei szerint nem csak hidak épültek, hanem ipari létesítmények, víztornyok,

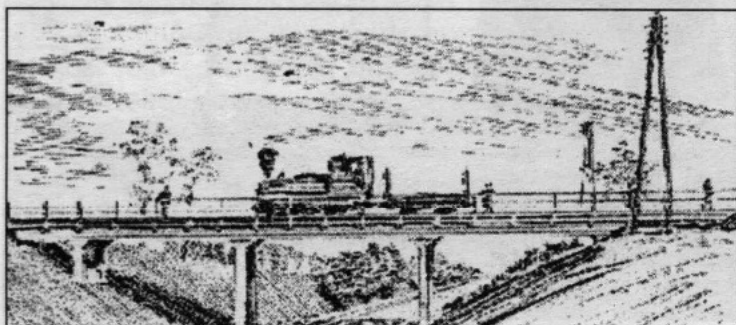
Emléktábla a Budapest XI., Budafoki út 3. számú házon

silók, gabonatarházak, villamos remizek, sőt a *Zeneakadémia előadótermének* vasbetonszerkezetét is a Zielinski iroda tervezte meg.

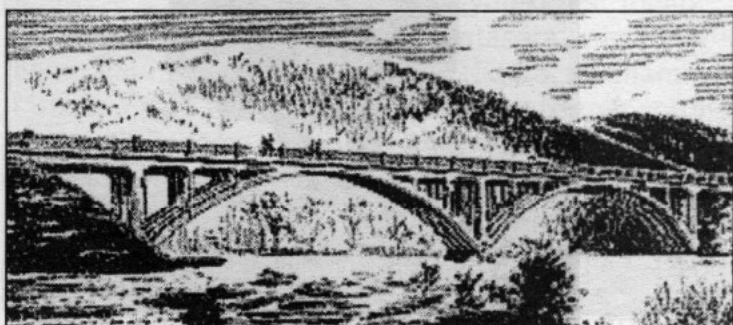
A *margitszigeti víztorony* páratlan gondossággal és művészi-műszaki érzékkel megtervezett létesítménye a célszerűségén túlmutató tartós esztétikai élményt is nyújt a szigetre látogatóknak. Merész alkotása a még ma is meglévő *budai hengermalom* 36 darab 26 méter magas vasbeton hengersizilója. Ő tervezte még a szegedi és a *szabadsághegyi víztornyot* is. E mellett foglalkozott a Lánchíd átépítésével, majd ennek kivitelezési és szerkesztési hibáival, a hibák okaival. Kutatónak is kiváló volt. Az első között végzett szilárdsági kísérleteket a betonhoz adagolandó keverővíz-cementarány szilárdságra való hatásának tanulmányozására. Műegyetemi előadásai olyan színesek voltak, hogy bölcsészek a Tudományegyetemről is jártak át őt meghallgatni. A Közmunkatanács elnökeként, majd a Mérnöki Kamara első elnökeként számos országos fontosságú döntést hozott.

Aránylag fiatalon, 62 éves korában, 1922-ben hunyt el. Hadd idézzem szó szerint Mihailich professzor méltató mondatát: „Életével, eredményes alkotó munkásságával, páratlan bátor kiállításával, felelősségvállalásával mindenkor nemes példát mutat a magyar mérnököknek.”

Dr. Borján József
egyetemi docens

Az első Hennebique-rendszerű híd rajza

Az örményesi Temes-híd